

graliter sed solos casus resuatos audire
 voluerit referuet pctōr alia delicta mino-
 ri sacerdoti potestate sup his habēdi con-
 fitenda. ¶ Quinto q nullus iniunctā pe-
 nitentiā recipe debz/ nisi quā pficere vo-
 luerit. quā et celare tenet vna cū alijs a cō-
 fessore platis/ aut interrogat/ nisi forsan
 quod absit idē cōfessor confitentē verbis
 aliquibz ad malum inducere vellet. ¶ Se-
 xto q si grande quid alicui restituendū sit.
 et is ignoret cui debet restitui. vel etiam si
 vtorū cōmunitio aut relaxatio faciēda
 sit. cōsultatur prelat^o supior/ vel alius horū
 potestātē habēs/ non tm sacerdos inferior.
 ¶ Septimo q sup pctis in generali su-
 pius muneratis/ si casus speciales occur-
 rant/ vel numer^o delictorū. tenet hoc cōfi-
 tens explicare. tūc presertim quādo pūcu-
 laritas casus vel numerus/ specialem ha-
 beret annexā maliciam mortālē. vt cū qd
 decem francos abstulit paupi/ vxorē et fi-
 lios habēti/ vel in loco sacro grauius pec-
 catū est q furtū precise in generali cōmi-
 sisse. Et pariformiter in alijs casibus/ pū-
 cularitas exprimat. put confitēs memi-
 nerit fm beneplacitū cōfessoris. omiſſis
 circūstātijs alijs ad peccati grauitatē im-
 pertinentibz. ¶ Octauo q si psona cōfitēs
 in peccādi pposito pſenerat/ vel de nouo
 peccatū iterare dūposuit. aut q ablatum
 alteri/ fm facultatē suam nō vult dimitte-
 re vel restituere. aut q a carnali pctō luxu-
 riereculat abstinere. vel q nocēdi iniquū
 ppositū retinet. nullus hanc psonā a pec-
 catis confessis potest aut debz absoluerē.
 quāq tali psonē salubriter cōsulat vt bo-
 na q poterit interi pficiat quatin^o eā de-
 in viam rectā dignet illustrare. ¶ Nono
 notet q pctm quodlibet tāto peius ac de-
 terius est. quāto pluribz intulit nocumē-
 tum. Propterea si quis fuerit alteri^o ruine
 causa et occasio. vt innocētes pſertim iu-
 uenes aut puellas suo cōsilio. hortatu v^l
 alio quouis modo sollicitādo ad peccatū
 agat hui^o rei districtā penitentiā. et pcurēt
 deceptorū a se correctōem. aut emēdatio-
 nem. totis viribz procurādo et p se et alios
 eos ad viā veritatis et sanā doctrinā redu-
 cendo. In hoc enī cōsistit portio pūcipa-
 lis sue satisfactōis et penitentię. ¶ Decio
 q si quis post cōscientie sue examinatiōez
 diligentē. ipse peccatorū quorundā etiam
 mortaliū a se commissorū nō reminiscatur.

tunc p solam generalē confessionē de ip-
 sis absq alia speciali saluabit. si tamē ea
 prius oblita/ postmodū ad memoriā re-
 dierint/ ea specialiter certis tempe et loco
 cōfiteri tenet. Quia in re piculosum est cō-
 missorū a se delictorū mortaliū/ per negli-
 gentiā atqz desidiā immemorē fieri.

¶ Absolutio.

A prima absolutōis sufficiens et
 reqsita pro pctō de quibz pſes-
 sor intēdit et potest absoluere/
 cōfitentē Ego absoluo te a pec-
 catis tuis. In noie patris et filij et spūsan-
 cti. Amē. Et si cōfessio fiat de excōcicatiōe
 tantūmodo. dicat sic. Ego absoluo te ab
 excōcicatione tua. In noie patris et filij et
 spūsc̄ti. Amē. Et si cū hoc fiat absolutio
 de peccato ppter quod lata est excōcicatio/
 vel de alijs/ addatur forma prior. Additō-
 nes quedā alie conditiōales aut inuolu-
 te/ tutius dimittuntur.

¶ Tertia pars huius

S opusculi de scientia mortis.
 Veraces fidelesqz amici cu/
 iuspia egroti/ curam diligentē^o
 agant / pro ipsius vita corpali
 fragili et defectibili conseruāda. exigunt
 a nobis multo fortius deus et charitas p
 salute sua spiritali sollicitudinem gerere
 specialem. In hac enim extrema mortis
 necessitate/ fidelis probat amicus. Quip-
 pe nullum est opus misericordie maius
 siue cōmodosius. quod et tanti apud de-
 um meriti et amplioris frequēter estima-
 tur/ quēadmodum psonē nostri saluato-
 ris Iesu christi si in terris nobiscū dege-
 ret/ impensum seruitium corpale. Quam
 obrem cura fuit presentī scripto cōpone-
 re breuem quedam exhortatiōis modū
 habendū circa eos qui sunt in mortis ar-
 ticulo cōstituti. valētē etiā generaliter
 omnibus catholicis ad artem et noticiam
 bene moriendi cōquirendam. ¶ Conti-
 net autē hoc opusculum breue/ quatuor
 particulas. scilicet exhortatiōes. interro-
 gatōes. oratiōes. et obseruatiōes

¶ Prima pars cōtinet quatuor ex-
 hortatiōes. ¶ Prima est.

A dice dilecte aut dilecta. cōsidera
 nos oēs sbiectos eē potētī manū
 ¶ A S

Opusculū Tripertitū

dei et ipsius voluntati. oēs nos cuiuscunq;
conditōnis aut status/ reges/ principes/
diuites/ et paupes/ mortis tributū solue-
re necesse est/ venim⁹ in mūdū pegrinorū
more. vt ex eo trāseam⁹. nō vt māsiōne in
eo stabiliam⁹. q̄n potius vt hic bene et me-
ritorie viuētes et deo seruientes/ horribiles
inferni penas euitem⁹. et gloriā eternā ha-
beam⁹. **R**ecognosce diligent cū gratia/
rūactōne/ a deo tibi cōcessa bñficia. q̄ ti-
bi etiā in hac extrema hora/ sui cognitio/
nē dederit. nec te morte subita preoccupa-
uerit. grās p̄ his et alijs innumeris donis
nūc eidē refer. ad suā ifinitā misericordi-
am cōfugiens. et de cōmissis a te criminib⁹
veniā humiliter poscens. **S**olicite co-
gita te in via tua plurima delicia ppetras-
se quib⁹ penā ferre meruisti. vñ et hui⁹ ifir-
mitatis. et mortis penas patiēter tolerare
debes. rogans deū vt p̄ntis doloris/ acer-
bitas/ remissionē opeē p̄ctōz. et purgato-
rū horribilis cruciat⁹/ in hanc afflictōem
tuam/ p̄ suā misericordiā cōmuret. **T**ole-
rabilis est nōq; hic p̄ntialiter q̄s in futuro
puniri. **S**i sic corde cōrito/ patiēs penā
necessariā tanq; voluntariā seres/ et oēm
penā et culpā remittere deus. certusq; padī-
sum introibis. **A**lioq; p̄ impatiētā/ eter-
nā penā et dānationē incurres. **S**uper
omnia in hac extrema hora cōstitutus/ me-
ditare circa tuā spūalem salutē. nunq; enī
fortassis in futurū hui⁹ meditatōis occur-
ret oportunitas. oēm aliā sollicitudinē/
et rerū terrenarū curā relinque. q̄s relinq;
necesse est q̄ etiā nec ab inferni p̄cipitio
corruentē eripe valent. **P**lena fide te deo
cōmitte. et ei q̄ oipotens bon⁹ et sapiēs est
te et tuarū tuorū regenda p̄be. **D**ēm p̄terea
cogitarum tuū in eum dirige. astantes so-
lummodo et sup̄stitēs rogans. vt pro salu-
te tua deū precibus exorent.

S Secūda particula

Dice hz interrogatōnes.
Dilecte aut dilecta **Q**uis tu mori
et uere in soliditate fidei xp̄ia-
ne respectu dei et dñi nostri **J**esu
xpi/ tanq; ue us fidelis et obediēs sc̄tē
matris eccl. e. s. l. u. s. **R**ūdeat volo. **P**e-
tis a deo veniā p̄ctōz tuorū/ cōmissorū
et om. flōz. q̄ cōtra eiusdē amorē. maiesta-
tē. atq; bonitatē fecisti. **R**ec eū put debe-
bas honorasti. **R**ūdeat peto. **D**abes

ne sincerū. positū et explicitā voluntatē/
vitā tuā in meli⁹ cōmutare atq; corrigere
si vitā comes sup̄fuerit. **R**ogas etiā deū/
vt tibi grām p̄ster hoc positū cōtinuādi
verāq; cōrrectionē hñdi. **E**s tu cōsciū
tibiūpsi/ alicui⁹ p̄cti mortali vel criminis/
de quo nō sis cōfessus. **O**ptas nec etiā cor-
tuū illuminari/ ad obliorū criminū si que
sint/ habendā noticiā. etsi tu libēter cōfi-
tereris ea. **Q**uis ablata p̄ te/ restitui inte-
graliter/ quātū ad id teneris/ iuxta tuarū
facultatū valorē. etiā vsq; ad oīm bonorū
tuorum cessionē et renūciatōz. vbi alias
satisfactio fieri nō valeret. et corā deoz ho-
minib⁹ veniā iniurie petis. **I**ndulges
ex corde oib⁹ q̄ tibi nocumētū intulerūt/
ob veneratiōem et amorē dñi nostri **J**esu
xpi a quo et veniā speras. **P**etis similiter
indulgeri tibi et remitti ab his q̄s verbis
aut factis lesisti. **A**d has oēs p̄missas in-
terrogatōes/ affirmatiue r̄deat. volo.

Tertia particula

Pbreues misurat oratōnes.
Primo dicat infirmus ex corde
deum orās. **D**eus me⁹ p̄ssim⁹
me pater. miserere mei. **D**e me
us p̄ssime pater. **I**n manus tuas com-
mendo spiritū meū. **P**ater misericordiā/
rum/ misericordiā fac huic paup̄cule cre-
ature tue **A**diuuā me nūc etiā in hac yl-
tima necessitate. **S**uccurre dñe iam ani-
me egenti et desolate. vt non a malignis
spiritib⁹ captiue. et a canibus infernali-
bus deuozet. **D**ulcissime **J**esu ob ho-
nozem et virtutē tue benedictissime passi-
onis/ iube me recipi intra numerū electo-
rum tuorū. **S**aluator meus et redemptor
meus. reddo me totū tibi/ nō me renuas/
ad te venio. nō me repellas. **D**omine pa-
disuz tuū postulo. nō ob valorē meoz me-
ritoz sed in virtute et efficacia tue bene-
dictissime passionis p̄ quā me miserū re-
dimere voluisti/ mihi paradīsum precio
tui sanguinis emere dignatus es. ipsum
mihi conferre sc̄tina. propter quem nec
tue diuitie/ aut potentia minuet. nec ip-
se paradīsus angustior aut minor inue-
nietur. **S**alute postmodū beatissimaz
virginem **M**ariam dicens. **R**egina celo-
rū. mater misericordie. cōfugiū peccato-
rū reconcilia me nūgenito filio tuo. eius

clementiā p me indigno pctōre interpel-
la. vt ob amorē tui/ mea remittat crimīa/
pducens in gloriā suā. **A**ngelos debic
precibz inuictet indens. **S**pūs celoz/ an-
geli beatissimi/ assistite q̄so mibi migrāri
ex hoc seculo z potēter eripite me ab oibz
aduersarioz insidijs. z aiām meā in vīm
psortū assumite. **T**u p̄cipue angele bone
custos meus. **P**ost hec inq̄rat ab infir-
mo/ cui sanctorz vel sanctaz/ magis deuo-
tus extiterit/ vt illi precē offerat dicendo.
Gloriosissime sancte vel sancta/ singla-
rē in te dū vinerē/ spem z p̄fidentā repo-
sui/ succurre nūc mibi in hoc extremo ne-
cessitatis articulo laborāti. nūc antior su-
pra modū tempus nūc instat z hora. iam
in adiutorium meū intende.

Quarta pars quas

dam obseruatōes edocet. vt sciat q̄lis pre-
dictoz vsus habēdus sit.

Spatiens/ nondū eucharistiā
aut extremā vñtionē suscepit.
interroget an eadē sacra deuo-
te parus ē recipe. **S**i etiā sup̄ interroga-
tiōibz p̄missis/ verisim̄ appareāt r̄sōnes
patiētis nō vsq̄q̄s sufficiētes existere. re-
mediū apponat q̄ntū id cōmodū fieri po-
terit. vel p̄ mīstratōz sacroꝝ p̄fessōis. eu-
charistię. aut extreme vñctōis. vel eidem
manifestādo piculū qd̄ incurrit/ nō plene
satisfaciēdo petitiōibz/ sup̄ fide sua z salu-
te conscie platis. **D**oneat vt decedat tan-
quā ver⁹ z fidelis xp̄ian⁹. **A**ttēdat si infir-
m⁹ ipse/ ex cōdicatōis vinculo astrict⁹ tenea-
tur. z p̄terea summittat se totis viribz or-
diatōi sc̄tē m̄ris ecclie vt absoluat. **S**i
moriatur p̄licitū t̄pis spaciū. ad suā recolle-
ctiōz h̄eat. nec morte festina p̄ueniat/ legē
de sorēt corā eo ab astātibz/ historie z orō-
nes deuote. in q̄bz sanus z viuēs āpli⁹ de-
lectabat. vel recensenda cēnt̄ dīna p̄cepta
vt p̄fundi⁹ meditet̄ siqd̄ aduersus ea ne-
gligēt̄ oblitū deliq̄rit. vel silis corā eo ī-
structio reticet. **S**i patiēs vsū loq̄n-
di pdiderit h̄z t̄n̄ sanā z integrā noticiam
ad interrogatōes sibi factas vel orōes co-
rā eo recitatas/ signo aliq̄ exteriori vel so-
lo cordis p̄sensu r̄ndeat. hoc ei sufficit ad
salutē. **P**̄ntē infirmo/ imago crucifixi
vel alteri sc̄ti quē sanus z incolumis/ spe-
cialiter venerabat. **S**i nō oīa p̄missa di-
ci breuitas sinat/ p̄ponēde sunt orōes. il-

la p̄sertim que saluatori nostro Iesu xp̄o
dirigit. **N**ullatenus aut minime si fieri
possit/ moriēti amici carnales. vxoz/ libe-
ri/ vel diuitie/ ad memoriā reducant. nisi
in q̄ntū id erigit parietus/ spūalis sanitas
et dū alias cōueniēter omitti neq̄t. **N**ō
detur infirmo nimia spes corporalis salutis
consequēde. ingerat potius eidē/ p̄ria mo-
nitio sup̄ius explicata. **S**epe nāq̄ p̄vñā
talē inanē z falsam cōsolatōem/ z incertā
sanitatis corporee confidētiā/ certā icurrit
hō dānatōnē. **Q**uinimo horatūdu est pa-
tiens vt p̄ cōfessionē. z p̄fessionē/ aie sani-
tate procuret. q̄ z ad salutem corporis (si
sibi fuerit expediēs) valere poterit. z inde
securior atq̄ d̄etior erit. **Q**uia vero fre-
q̄nter corporalis infirmitas/ ex aie languo-
re ortū h̄z/ papa p̄ exp̄ssam decretalē culli-
ber medico corpis/ districte p̄cipit. ne cui
q̄s egrotō/ corporeā p̄ferat medicinā p̄ri⁹
q̄s de spūalis medici cōfessoris sc̄z req̄si-
tione/ eundē monuerit. **H**inc expediēs vi-
dēt. vt in q̄buslibet paupez hospitali-
bus/ vel domibz dei/ statuto firmaret. ne
q̄s ibidē eger suscipi posset/ q̄ nō p̄rio in-
gressus die/ cōfessionē faceret/ vel idoneo
sacerdoti ad hoc ipm̄ depurato/ parus cō-
fiteri se cōtinuo p̄ntaret. sicut ī domo dei
parisius/ laudabiliter obseruatur.

Opusculum triptitum finit.

Tractatum sequen-

tem de differētia peccatoꝝ venialiū z mor-
taliū/ edidit. **I**dem xp̄ianissim⁹ doctor.
dñs Johānes de gerson/ pro quarundā
psonaz laicaz simpliciu eruditōe/ in idi-
omate p̄prio sc̄z lingua gallica. **S**z p̄ alio-
rum eruditōe/ alius quidā/ ipm̄ transtu-
lit a gallico in latinum.

Incipiūt Rubrice

cōsiderationū tractatus sequentis.

- i. Declaratio generalis quid est pec-
catum mortale aut veniale.
- ii. Quomodo in omnibus peccatis re-
pire potest peccatū tantūmodo veniale.
- iii. Quādo vana gloria/ est pctm̄ mor-
tale aut veniale. (niale)
- iiii. Quā supbia est pctm̄ mortale aut ve-
niale.
- v. Quā iudicare/ est pctm̄. z quale.